

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

68. An damnati ad trimeres gaudeant Immunitate? Et an reus è carcere confugiens ad Ecclesiam gaudeat eius Immunitate? Et cursim infertur damnatum ad mortem, si cum ad supplicium deduceretur, & se ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. LXVII. &c. 43

cuiusdam Bonapaglia, qui ex trimeribus Neapolitanis ad Ecclesiam confugerat, idem Archiep. Messinensis ita etiam declaravit, Et hanc sententiam in fauorem Ecclesie omnimodò tenendam esse existimo.

RESOL. LXVII.

An damnatus ad trimeres fugiens ad Ecclesiam gaudeat eius Immunitate?

Idem dicendum est de condemnato ad verbera.

Et an ductus ad ultimum supplicium, licet seruus pena efficiatur, si tamen ad Ecclesiam confugerit illius gaudeat Immunitate?

Et an Mercatores dolose fracti, vulgò que se hazen quebrados, si ad Ecclesiam confugerint, sint ab illa extrahendi? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 47.

§. 1. **C**ontra Martam & Villadiego, quibus nunc Caddo Megalium in 3. part. lib. 4. c. 2. quest. 1. n. 33. affirmatiuam sententiam docui in part. 1. tract. 1. Resol. 40. & sic citato, hanc etiam opinionem tenet Anton. de Marinis *quotid. resol. c. 177. num. 2. & 3.* Alij vero, vt obseruat idem de Marinis *num. 5.* approbant hanc sententiam distinguendo, vt si ille, qui à trimeribus absugit, sit loco depositi condemnatus, vel certam habet condemnationem, sed est reclamatum, & pendet reclamatio, vel compleuit tempus, sed detinetur generale expectando liberationem, & in his casibus gaudere debet immunitate, nec aliter extractio permittitur; si verò absugens certam habeat condemnationem, de qua non pendet appellatio, vel se pro delictis per eum paratis seruire concordauit, & adhuc tempus completum non est, eo casu, ex quo seruus pena est effectus, debet comple- re, & index Ecclesiasticus præstat extractionem, & hanc sententiam in praxi obseruatam fuisse à multis Nuntis testatur Ioseph Imperat. penes de Marinis *ubi supra.*

2. Sed ego iterum puto absolute & sine vlla distinctione omnes remiges confugientes ad Ecclesiam gaudere eius immunitate, & ita hanc sententiam, præter Gurbam & Antonium de Marinis, tener etiam nouissimè Pereira *de manu Regia part. 2. cap. 50. nu. 17.* Antonius Nouarius in *summa Bullar. iii. de immunit. Eccl. num. 27.* & Ludouic. Correa in *relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccl. part. 3. num. 9. quæst. 4.* Quia asserit ipse, si aliqua ratio esset, quare condemnatus ad trimeres non gauderet immunitate Ecclesie, ea foret, quia per talem condemnationem seruus pena efficeretur, atque hodie per condemnationem huiusmodi, vel ad aliquod opus publicum, etiam in perpetuum, seruus pena non efficitur, iuxta textum in *Aubem sed hodie, C. de donat. inter vir. & vxor. ex- cepto casu quoad mortem condemnatur, vt patet in l. qui ultimo, ff. de penis.* Ergo, &c. Facit etiam, quia ductus ad vltimum supplicium, licet seruus pena efficiatur, si tamen ad Ecclesiam confugerit, illius gaudebit immunitate, vt communiter tradunt DD. & hæc omnia docet Correns *ubi supra*, qui optimè limitat hanc opinionem, vt procedat quando condemnatus non sit ad remigandum propter crimen, ratione cuius immunitate priuaretur. Vnde ex his à fortiori patet condemnatum ad verbera gaudere privilegio Ecclesiarum, vt docet Pereira & Correa *locis cit.* Igitur Episcopi inuigilent, ne remiges ad Ecclesiam effugientes tradant curie seculari, nam Ecclesie immunitate omnimodò gaudere debent, quidquid asserat Megalium & alij *ubi supra* & ad rationes patet responsio, ex his, quæ notauit Correa *loc. cit.*

3. Notandum est etiam hæc obiter, Ludouic.

Correa *loc. cit. num. 12.* Nouarius *num. 28.* Castrum Palaum *tom. 2. disp. vnic. de immunit. punct. 8. num. 6.* docere id quod ego olim docui, nempe Mercatores dolose fractos, vulgò que se hazen quebrados, si ad Ecclesiam confugerint, non esse ab illa extrahendos; quia tales neque in iure, neque in constitutione Gregoriana excipiuntur. Quidquid in contrarium asserat Pereira *de manu Regia part. 2. cap. 50. num. 16.* Vide me ipsum *part. 1. tract. 1. 2. resol. 32.*

Sup. hoc fir- pra in Ref. 60. & 61. & infra in Ref. 97. §. pen.

*Quæ hic est supra Ref. 60.

RESOL. LXVIII.

An damnati ad trimeres gaudeant Immunitate?

Et an reus à carcere confugiens ad Ecclesiam gaudeat eius Immunitate?

Et cursum inferius damnatum ad mortem, si cum ad supplicium deduceretur, & se eximens è manibus satellitum ad Ecclesiam confugeret, eius gaudere Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 22.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus *cap. 5. fol. 54.* vbi sic ait: Damnati verò ad Trimeres si fugerint, non possunt pariter Ecclesiarum immunitate defendi, quominus prehendantur, atque redeant ad penam: ob ea, quæ diximus, cum iam damnati fuerint, Ecclesia verò non damnatos quidem; sed eos tantummodo, qui iudicis sententia nondum damnati sint, tueri possit, tum etiam quia damnatis ad verbera pro publicis seruis habentur; & legibus atque Canonibus serui ad Ecclesiam confugientes non possunt Domini imperium excutere, sed solum penam aliquam iniustam vitare, & redire ad seruitia.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref. & infra cursum in fine §. 1.

2. Sed cum multis Doctoribus merito affirmatiuam sententiam ego docui in part. 1. tract. 1. resol. 40. & in part. 4. tract. 1. resol. 47. quibus adde Trullench in *Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 3. num. 29.* Restat igitur solum respondere ad argumenta Sarpi, quæ pro sua confirmanda sententia adducit. Et ad primum, quod Ecclesia non defendit reos postquam iudicis sententia damnati sunt. Respondeo esse falsum, vt in superiori resolutione probatum est, & ex tali falsa doctrina sequeretur reum lata sententia, & damnatum ad mortem, si cum ad supplicium duceretur, & se eximens è manibus Satellitum ad Ecclesiam confugeret, eius non gaudere immunitate. Sed hoc dicere est contra praxim, & Doctorum sententiam, vt patet apud Corream in *relect. de immunit. part. 2. num. 9.* Gutierrez in *questionib. pract. l. 4. quæst. 4. num. 10.* Decianum *lib. 6. cap. 28. num. 19.* Tuschum *verb. Ecclesia. conclus. 10. num. 22.* Farinacium *de immunit. cap. 15. num. 197.* Castrum Palaum *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 7. num. 12.* & alij. Ergo &c.

Quæ hic sunt præcedente Ref.

Quæ hic est supra Ref. 64.

Sup. hoc in Ref. præcedente §. Sed. cursum ad medium.

3. Ad secundum argumentum quod asserit dictos reos esse seruos publicos, & serui nequeunt confugiendo ad Ecclesiam à potestate Domini se liberare. Respondeo esse disparem rationem inter vtrumque casum, nam seruus qui absugit à domino, non est reus alicuius criminis vt suppono: & idè si ad Ecclesiam confugiat, non defenditur ab ea, cum eius possessio & dominium sit penes dominum, vt patet ex *cap. inter alia, §. si verò seruus, de immunit. & ex l. presenti, §. si. C. de his qui ad Ecclesiam confug.* Sed hoc non accidit in casu, de quo loquimur, cum damnati ad Trimeres sint verè rei, vt patet; nec sententia contra eos lata, & pena illis inflicta facit, vt ipsi delinquentes non sint; ergo ex *d. cap. inter alia, de immunit. debent Ecclesie gaudere immunitate.*

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. 56. cursum in §. vit.

4. Neque dicendum est, quod tales rei per sententiam serui pena efficiantur: nam vt obseruat Ludouicus Correa in *relect. de immunit. part. 2. num. 9.*

Quæ hic est Ref. antecede- des, & in Ref. seq. & supra in Ref. cursum in fine

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. cursum ad medium.

hodie per condemnationem ad aliquod opus publicum etiam in perpetuum reus servus poenae non efficitur. *Aurb. sed hodie, C. de donation. Ergo, &c.*

5. Vnde ad confirmandam nostram sententiam contra Sarpum, adde iam hanc opinionem Mastrilli de indulto, cap. 42. num. 5. vbi docet, quod fugientes à Terebibus, gaudent indulto, quando non fuissent damnari pro aliquo crimine excepto in ipso indulto: ergo quanto magis æquum est vt gaudeant Ecclesiarum immunitate. Ex his igitur apparet refellendam esse sententiam quam nouissimè docet Iustus Oldelfob. in *pract. crim. tit. 3. caut. 17. numer. 7.* è carceribus vel aliter detentos, ad Ecclesiam confugiendos, esse ab Ecclesia à iudicibus laicis abstrahendos. Et omnino reiiciendus est noster Naldus in *summa, verb. Reus, num. 13.* asserens reum aufugientem à carceribus ad Ecclesiam non gaudere eius immunitate.

Sup. hoc supra in Ref. 27. §. Quarto quinto & in Ref. 69. & infra in Ref. 95. §. 1.

RESOL. LXXIX.

An serui, si fugiant ad Ecclesiam propter suauitatem Dominorum, gaudeant eius Immunitate? Et an in aliquo casu Ecclesia possit compellere Dominum, seruum vendere? Et quid dicendum de seruis infidelibus non solum quo ad gaudendum Immunitate, sed etiam in ordine ad iudicium? Ex part. 7. tract. 7. Refol. 60. alias 59.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Innocent. III. in cap. inter alia §. si verò seruus de immunit. Ecclesiar. vt in casu de quo loquimur, postquam de immunitate sua dominus eius Clericis iuramentum præstitit, ad seruitium domini sui redire compellitur, etiam inuitus; alioquin à domino poterit occupari. Idem habetur leg. present. §. fin. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. Quæ decisio procedit, cum delictum serui paruum aut nullum fuit; tunc enim iuramento præstito videtur sufficiens securitas seruo dari, & periculum graue sit, regulariter iuramentum non sufficit, sed securitatem aliam debet dare dominus; aliàs non obligabitur Prælati Ecclesiasticus seruum tradere: sic tradit Glossa in dicta leg. present. vers. aut propter delictum. & in aubent. de mandatis principum in §. publicorum vers. vel propter maleficium, & pluribus firmat Farinac. in appen. de immunit. cap. 4. num. 76. Franc. Suar. lib. 3. cap. 10. num. 2. Guttier. pract. quæst. ciuil. quæst. 1. num. 1. & 18. Azor. 2. part. lib. 9. cap. 9. quæst. 9. in fine, Anastas. Germ. de sacrorum immunit. lib. 1. cap. 16. num. 55. & alij. Quod si Dominus hanc securitatem noluerit, vel non poterit concedere, credo compellendum esse dominum, seruum vendere, neque debere illi tradi, ex §. fin. instit. quibus alienare licet, vel non. & Glossa in dicta leg. present. & in aubent. de mandatis, & tradit, Abbas cap. inter alia, num. 23. Anton. de Butrio num. 17. Decian. lib. 6. cap. 26. num. 9. & alij relati à Farinac. in appen. de Immunitat. cap. 4. num. 69. quibus etiam adde Peregrinum de immunit. cap. 5. num. 13. & hæc procedunt de seruis fidelibus.

2. Sed quid dicendum de seruis Infidelibus non solum quod ad gaudendum Immunitate Ecclesiar in ordine ad dominum, sed etiam in ordine ad Iudicem. Vide Peregrinum, vbi supra & cap. 12. numer. 1. cui adde Castrum Palaum tom. 2. tract. 11. disput. vnica, punct. 7. num. 5. & Trullench in Decalogum, tom. 2. lib. 5. cap. 2. dub. 6. num. 2. Sed de hac quæstione ego alibi.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 8. lege doctrinam, Ref. 45.

Pro gaudente Immunitate late supra in Ref. 15. §. vlt. 45. & in alio §. eorum notatiorum.

RESOL. LXX.

An qui deliquit prope Ecclesiam sub spe confugiendi ad eam gaudeat postea ipsius Ecclesia Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Refol. 3.

§. 1. **N**on gaudere docet Gambacurta lib. 5. cap. 19. *Sup. hoc in Ref. 169.* Illadiego in Polit. cap. 3. num. 206. & post Constitutionem Gregorij, Farinac. de immunit. cap. 16. num. 214. Ambrosinus de immunitate Ecclesiar. c. 5. num. 4. non ex principio Gambacurtae, sed, quia putauit, post dictam Bullam Gregorianam ita declarasse Clem. VIII, in vna Panormitana. Idem docet Tannerus in 2. 2. disput. 5. quæst. 8. dub. 1. numer. 17. ex mente aliquorum Zauard. in direct. Confess. part. 1. de Sacram. Pen. cap. 18. cas. 5. Ioan. de Hevia in Curia Philip. p. 5. §. 12. num. 21. Barbosa in Collect. lib. 3. tit. 49. cap. 10. num. 5.

2. Sed contrarium docet Fagandez de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 8. num. 45. Ioan. de la Cruz in direct. conf. part. 1. præcept. 8. quæst. 3. art. 2. dub. 1. concl. 1. Peregrin. de immunit. cap. 6. num. 30. & ante Bullam docuerat Suarez tom. 1. de Relig. tract. 2. lib. 3. cap. 11. num. 4. Et ratio desumitur ex verbis Bullæ, quæ excludit ab immunitate homicidia, & mutilationes factas in Ecclesiis, & Cæmeterijs. Ergo, cum distinctè dicit: In Ecclesiis, & Cæmeterijs, virtute ponitur exclusiua, extra Ecclesiam, & Cæmeterium. Et ita ante hanc Bullam Gregor. docuit Decian. tom. 2. lib. 6. cap. 28. num. 5. qui respondet ad omnia argumenta adducta in contrarium per Alciat. de presump. 33. num. 2. & seq. docuerat hoc etiam Tabiena, verb. immunit. num. 10. Syluester eodem verb. l. 3. num. 5. Angelus eodem verb. num. 17. & Annilla eodem verb. num. 12. Vnde valde miror, Gambacurtam relinquere Theologos doctissimos, & sequi velle Iuriconsultorum vestigia: Restat modò respondere ad argumentum Ambrosini, Dico igitur, quod resolutio Clem. VIII, in aliquo casu particulari non tollit legem vniuersalem: nam ex aliquibus circumstantiis particularibus, mouentibus animum suum, potuit ita in illo casu determinare, quæ quidem non militant in vniuersali.

RESOL. LXXI.

An, qui deliquit prope Ecclesiam sub spe confugiendi ad eam, gaudeat eius Immunitate? Idem dicendum est de illo, qui sub dicta spe occidit aliquem in scalis, porticu, & sacristia Ecclesia. Ex part. 6. tract. 1. Ref. 10.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus cap. 5. fol. 45. vbi docet eos immunitatis priuilegio protegi minimè posse qui delicta commiserint ea spe atque consilio, vt facto se loco tueantur. Siquidem Ecclesiarum auxilio vti debemus, vt peccatorum veniam consequamur, quæ iam admittimus: non vt noua facinora perpetrare tunc valeamus. Verùm enim verò cum hominum mentes atque consilia sint ab oculis omnium remota, atque penitus abdita, non possumus nisi coniecturis decernere, an reus delictum admiserit, spe excitatus ad Ecclesiam confugiendi. Doctores verò dicunt, qui statim vt facinus perpetravit, ad Ecclesiam fugit, eundem eo consilio perpetrasse, vt eò confugeret statuendum esse. Et certè qui iam statutum, atque decretum habet, vt facinus committat, necessariò statuendum videtur eundem etiam cogitasse, non solum quam ratione illud possit admittere, sed multò magis quoniam fugere debeat.